

Aula d'una escola de Tarragona durant l'any 1932. Fotografia: H. Vallvé. Centre d'Imatges de Tarragona / L'Arxiu

L'ensenyament a la Tarragona republicana

Text: **JORDI PIQUÉ PADRÓ** | HISTORIADOR I ARXIVER

A inicis del segle xx, només el 42% de la població de Tarragona estava alfabetitzada. Per tant, el 58% no sabia llegir ni escriure, amb un diferencial que afectava més les dones que els homes. No serà fins el període que va des del 1910 fins al 1939 quan la lluita contra l'analfabetisme registrarà un veritable salt endavant. D'una banda, durant la dècada de 1910-1920, per la política educativa endegada per la Mancomunitat de Catalunya i, per l'altra, per l'esforç educatiu de la Generalitat republicana, entre 1931 i 1939, que va permetre assolir una taxa d'alfabetització que s'aproximà al 80% l'any 1940. L'activitat desplegada per les formacions

de tendència progressista, catalanista, laica i obrerista en la culturització de les classes populars era més que evident.

A inicis dels anys trenta del segle xx, les noves autoritats republicanes demostraran ben aviat una gran preocupació per l'educació. L'escola pública havia de ser centre de l'educació ciutadana, és a dir, el lloc per transmetre els principals elements de la ideologia republicana: laïcisme, sobirania, llibertat, justícia i ciutadania. Tanmateix, a Tarragona —com a la resta de Catalunya i de l'Estat—, la situació de déficit de l'educació primària pública era enorme; segons el cens escolar d'aquell any, hi havia a

la ciutat més d'un 30% de nens i nenes sense escolaritzar.

Deu dies després de l'inici de la Guerra Civil, el Govern de la Generalitat crearà el Consell de l'Escola Nova Unificada (CENU), organisme que s'havia d'encarregar d'estructurar una escola renovada, catalana, gratuïta i laica. A Tarragona, el principal problema amb què es van trobar els nous dirigents va ser que a les portes de l'inici

L'ESFORÇ DE LA GENERALITAT DURANT LA DÈCADA DE 1930 VA PERMETRE ARRIBAR A ALFABETITZAR EL 80% DE LA POBLACIÓ

del curs, a més a més dels 360 nens que encara restaven sense escolaritzar, s'havia de cercar una solució urgent per als gairebé 2.000 infants que fins aleshores havien assistit als col·legis tutelats per les diverses congregacions catòliques. Amb caràcter d'urgència es van realitzar algunes reformes en els centres públics més

antics i es continuà l'activitat formativa en les escoles públiques de la plaça del Prim, del carrer dels Cavallers i del Grup Escolar de Saavedra. D'altra banda, davant la desaparició física dels religiosos que exercien de docents i dels mestres depurats considerats contraris al règim republicà, calia resoldre la insuficiència d'ensenyants.

Tot i que es partia d'una situació absolutament desfavorable —manca d'edificis, insuficiència de mestres, nens sense escolaritzar—, i en un context de situació de guerra —mobilització de mestres, bombardeigs sobre la ciutat, arribada de nens refugiats, falta generalitzada de recursos...—, el balanç fou positiu. L'objectiu de garantir la plena escolarització, fita en la qual havien fracassat tots els règims polítics anteriors, va estar a punt de ser assolit gràcies a la febril activitat endegada pel CENU. |